

KUNTATIETOJÄRJESTELMÄN VAIHDOKSEN VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI

Tuukkanen Saara-Helena

Opinnäytetyö

Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2024

Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Saara-Helena Tuukkanen	Vuosi	2024
Ohjaaja	Sami Porsanger, Lapin AMK		
Toimeksiantaja	Lahden kaupunki		
Työn nimi	Kuntatietojärjestelmän vaihdoksen vaikutusten ennakkoarviointi		
Sivumäärä	37 + 7		

Tämän opinnäytetyön aiheena oli selvittää kuntatietojärjestelmän vaihdokseen liittyviä haasteita, odotuksia sekä vaikutusten ennakkoarviointia. Työssä tarkastellaan Suomen lainsäädäntöjä, jotka ohjaavat ja säätelevät kunnan hankintoja. Kyselytutkimus oli yksi osa opinnäytetyötä, joka tehtiin eri kokoisille kunnille ympäri Suomea. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena oli selvittää, millaisia haasteita kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä oli, mitkä asiat koettiin sujuneen parhaiten sekä selvittää, tehtiinkö ennen kilpailutukseen lähtemistä vaikutusten ennakkoarviointia.

Tässä opinnäytetyössä kuntatietojärjestelmällä tarkoitetaan kuntatietorekisteriä ja paikkatietojärjestelmää yhdessä. Kvantitatiivinen kyselytutkimus tehtiin syksyllä 2024 Microsoft Formsilla. Kyselytutkimus lähetettiin sähköpostitse 30 eri kokoiselle kunnalle ympäri Suomen. Kunnan varojen käyttäminen vastuullisesti ja läpinäkyvästi on kunnan vastuulla, joten siksi haluttiin selvittää, tehdäänkö kunnissa vaikutusten ennakkoarviointia kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä.

Kyselytutkimus jaettiin kolmeen ryhmään taustatietojen vastausten jälkeen. Kaksi eri ryhmää muodostettiin sen mukaan, kuinka kauan kuntatietojärjestelmä on ollut käytössä. Kolmas tarkasteluryhmä oli vastaukset vaikutusten ennakkoarvioinnista. Saatujen vastausten perusteella selvisi, että hankintaprosessi itsessään on ollut suurimpia haasteita jo tehdyn kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa. Vaikutusten ennakkoarvioinnista selvisi, että sen tekeminen koetaan hyödylliseksi. Sen nähdään myös tukevan mahdollisen kuntatietojärjestelmän vaihdoksen käynnistämistä. Kysyttäessä suurin osa vastanneista aikoo tehdä vaikutusten ennakkoarvioinnin, jos kuntatietojärjestelmän vaihdosta harkitaan.

Avainsanat

julkiset hankinnat, kyselytutkimus, järjestelmät

Degree Programme in
Land Surveying
Bachelor of Engineering

Author	Saara-Helena Tuukkanen	Year	2024
Supervisor	Sami Porsanger, Lapland UAS		
Commissioned by	City of Lahti		
Title	Change of Municipal Information System - Impact Assessment		
Number of pages	37 + 7		

The aim of this thesis study was to find out the challenges, expectations, and the impact assessment of the effects of the change in the municipal information system. In this thesis, the municipal information system refers to the municipal information register and the geographic information system together.

The responsible and transparent use of municipal funds is the responsibility of the municipality. That is why it was found out whether an impact assessment had been carried out in connection with the change of the municipal information system. A quantitative survey was conducted in the fall of 2024 with Microsoft Forms. The survey was sent by e-mail to thirty municipalities of different sizes around Finland.

Based on the answers received in the survey, it became clear that the procurement process was one of the biggest challenges in the change of the municipal information system already been made. The study showed that an impact assessment is perceived to be beneficial. It is seen as supporting the launch of a possible change in the municipal information system. The majority of respondents intend to carry out an impact assessment if an exchange of the municipal information system is considered.

Keywords   public procurement, questionnaire survey, systems

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	JULKISIA HANKINTOJA OHJAAVAT LAIT	8
2.1	Hallintolaki ja kuntalaki	8
2.2	Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista	8
2.3	Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta	10
3	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI	11
3.1	Mitä on vaikutusten ennakkoarviointi	11
3.2	Mihin vaikutusten ennakkoarviointia tarvitaan	12
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	14
5	MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS.....	15
5.1	Lähestymistapa ja kohderyhmän valinta.....	15
5.2	Kyselytutkimuksen toteuttaminen	16
6	TULOKSET.....	18
6.1	Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot	18
6.2	Kuntatietojärjestelmä ollut alle 5 vuotta käytössä vastaukset	19
6.3	Kuntatietojärjestelmä ollut yli 10 vuotta käytössä vastaukset	21
6.4	Vastaukset vaikutusten ennakkoarvioinnista	28
7	POHDINTA	32
7.1	Tulosten tarkastelu	32
7.2	Luotettavuuden tarkastelu	33
7.3	Jatkotutkimusaiheet.....	34
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	37

ALKUSANAT

Yhä uudelleen löydän itseni opiskeluiden mielenkiintoisesta maailmasta.

Kiitokset miehelleni ja lapsilleni. Työyhteisöä ja opiskelukavereita unohtamatta.
Erityiskiitokset Paavolle, joka patisti ja kannusti herkeämättä opiskeluissani.

Olen utelias, opiskelu tyydyttää uteliasuuttani.

-Saara

1 JOHDANTO

Kuntien vastuulla on käyttää kunnan varoja vastuullisesti ja läpinäkyvästi. Vaikutusten ennakoarviointi on työkalu kunnallisen päätöksenteon tueksi. Julkisia hankintoja varten on säädetty hankintamenettelyt, joiden mukaan kunnan tulee toimia. Tietyt kynnyksarvot ylittävät hankinnat on kilpailutettava ja hankinnoista on tehtävä asianmukaiset hallinnolliset päätökset. Vaikutusten ennakoarviointi on aloitettava hyvissä ajoin jo ennen kilpailutukseen lähtemistä. Näin se auttaa päätösten teossa ja sillä saadaan selvitettyä nykytilanne sekä millaiseksi tilanne voi parhaimmillaan tai pahimmillaan muuttua. Tässä opinnäytetyössä haluttiin selvittää, onko kunnissa tehty kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä vaikutusten ennakoarviointia, ja jos on, niin onko siitä ollut hyötyä.

Tässä työssä kuntatietojärjestelmällä tarkoitetaan kuntien kuntarekisteriä ja paikkatietojärjestelmää yhdessä. Paikkatietojärjestelmällä (Geographic Information System) tarkoitetaan järjestelmää, jolla tallennetaan, käsitellään, ylläpidetään, haetaan, analysoidaan sekä tulostetaan paikkatietoa. Paikkatieto on paikkaan sidottua numeerista kartoitus- ja mittaustietoa, jota voidaan tuottaa useasta eri tietolähteestä. (Holopainen 2015, 13.) Paikkatietojärjestelmä koostuu ohjelmistoista, laitteista, paikkatietoaineistoista, käyttäjistä sekä erilaisista käytänteistä (Sanastokeskus TSK ry 2018, 26). Paikkatietoa on mukana myös erilaisissa rekistereissä ja tietokannoissa (Eskola & Peltoniemi 2011, 34).

Uutta sijainti- ja ominaisuustietoa tuotetaan kunnissa kaiken aikaa rakennetun ympäristön toimintaprosesseissa. Syntyneitä paikkatietoja tallennetaan kuntien perusrekisterikonaisuuteen ja niitä ylläpidetään erilaisilla paikkatietosovelluksilla. Kunnat ylläpitävät rekistereitä, jotka sisältävät muun muassa kaavat, kiinteistöt, osoitteet, rakennukset, ympäristöosan sekä kunnan maaomaisuuden hallinnan. (Kuntaliitto 2024, 5.) Tiedot voidaan tuottaa yhden toimittajan paikkatietojärjestelmällä tai usean toimittajan järjestelmällä, jotka ovat yhteentoimivia toistensa kanssa. Yhteentoimivuudella tarkoitetaan sitä, että paikkatietojärjestelmät voivat luotettavasti hyödyntää eri järjestelmien tuottamia tuloksia keskenään (Sanastokeskus TSK ry 2018, 26). Kunnan ydintiedot syntyvät kunnissa ja niitä väli-

tetään eri viranomaisille rajapintojen välityksillä. Ydintietojen tulee olla yhteentoimivia myös viranomaisten suuntaan huolimatta siitä, millaisilla järjestelmillä tiedot tuotetaan. (Kuntaliitto 2024, 5.)

Opinnäytetyössä käydään aluksi läpi lainsäädäntöjä, jotka ohjaavat ja säätelevät kunnan hankintoja. Lisäksi esitellään, mitä vaikutusten ennakoarviointi on, miten vaikutusten ennakoarviointi liittyy kunnalliseen päätöksentekoprosessiin ja mihin vaikutusten ennakoarviointia tarvitaan. Seuraavana suurempana osa-alueena on kyselytutkimus, jossa kysytään kunnilta, millaiset ovat heidän odotuksensa ja haasteet kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa sekä tehdäänkö kunnissa vaikutusten ennakoarviointia. Samalla selvitetään, kokevatko kunnat vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisen olevan hyödyllistä ja tukeeko se hankinnan käynnistämistä. Työn lopussa on tarkastelua kyselytutkimuksen tuloksista ja onnistumisesta sekä pohdintaa, millaisia jatkotutkimusmahdollisuuksia voisi tämän aiheen ympäriltä löytyä.

2 JULKISIA HANKINTOJA OHJAAVAT LAIT

2.1 Hallintolaki ja kuntalaki

Hyvän hallinnon toteuttaminen ja edistäminen on hallintolain tarkoitus, sillä saadaan myös oikeusturvaa hallintoasioissa. Hallinnon palvelujen tuloksellisuus ja laatu on myös yksi lain tarkoituksista. (Hallintolaki 2003/434 § 1:1.) Hallintolaki määrittelee mitä on hyvän hallinnon perusteet. Se määrittää myös menettelyt, joita hallintosiassa on noudatettava. Hallintolakia sovelletaan muun muassa valtion viranomaisten, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien viranomaisissa ja kunnallisissa viranomaisissa. (Hallintolaki 2003/434 § 1:2.)

Hallintolaissa määritellään selvittämisvelvollisuus. Selvittämisvelvollisuuden mukaan viranomaisen on tehtävä riittävä ja asianmukainen selvitys selvitettävän asian ratkaisemiseksi. Selvitys tehdään hankkimalla kaikki tiedot ja olemassa olevat selvitykset, jotka ovat tarpeellisia päätöksen tekoon. (Hallintolaki 2003/434 § 6:31.)

Myös kuntalaissa on mainittu osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kunnan toimintaan. Tästä huolehtii valtuusto niin, että kuntalaisilla on tehokkaita ja monipuolisia tapoja vaikuttaa ja osallistua päätösten tekoon. (Kuntalaki 2015/410 § 5:22.)

2.2 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

Kuntayhtymien, kuntien, valtion ja valtion liikelaitosten sekä muiden hankintalainsäädännössä määriteltujen hankintayksiköiden ulkopuoliset ostot maksua vastaan ovat julkisia hankintoja. Myös omalta organisaatiolta hankitut tehtävät katsotaan julkisiksi hankinnoiksi. Kaikki tällaiset hankinnat tulee toteuttaa sen mukaan, mitä laissa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista on säädetty. (Kontio, Kronström, Kumlin & Mäki 2017, 27.)

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista on säädetty tehostamaan julkisten varojen laadukasta, edistyksellistä ja kestäväää käyttöä. Näin saadaan turvattua tasapuolisesti palvelujen tarjoamisen mahdollisuudet yhteisöille ja yrityksille julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. Tarjouskilpailuun kuuluvat mm.

rakennusurakat, palvelut ja tavarat. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 2016/1397 § 1:2.) Kansalliset kynnsarvot ovat, tavara- ja palveluhankinnoissa sekä suunnittelukilpailuissa, ilman arvonlisäveroa 60 000 euroa (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 2016/1397 § 4:25). Järjestelmäkilpailutuksissa on myös oleellista ottaa huomioon neljän vuoden sopimusarvo sopimuksen ollessa toistaiseksi voimassa. Lain mukaan sopimuksen arvon laskennassa käytetään kerrointa 48, jolloin saadaan sopimukselle ennakoitu kuukausiarvo. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 2016/1397 § 4:30.2.)

Julkisten hankintojen ja käyttöoikeussopimusten laissa korostetaan suunnitelmallisuutta, laadukkuutta ja taloudellisuutta. Laki sisältää myös ympäristö- ja sosiaalisten tekijöiden huomioimisen. Kilpailutuksen pyrkimyksenä on, että kilpailuttamisella löydettäisiin ratkaisuja, jotka täyttävät parhaiten sopivat ja hinta-laatusuhteeltaan edullisimmat ratkaisut. Hankinnan laajuuteen ja kokoon nähden toiminnan tulee olla myös riittävän avointa ja syrjimätöntä. Pienten ja keskisuurten yritysten on päästävä myös osallistumaan tarjouskilpailuihin, joten hankintojen tulee olla tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia. (Kontio ym. 2017, 28.)

Euroopan unionissa (EU) tehty sopimus määrittelee periaatteet yhdenvertaisuudelle, syrjimättömyydelle, suhteellisuudelle ja avoimuudelle. Näiden pohjalta hankintalaissa on säädetty, mitä julkisten hankkijoiden on noudatettava toimintavertaisissa ja kilpailumenettelyissä tehdessään julkisia hankintoja. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2024b.)

Julkisista hankinnoista on hankintadirektiivi, Direktiivi 2014/24/EU. Direktiivissä vahvistetaan julkisien hankintojen tekemistä varten hankintamenettelyt. Lainsäädännössä määritellään, että kansallisten viranomaisten on julkisissa hankinnoissa kohdeltava hakijoita tasapuolisesti ketään syrjimättä. Laissa määritellään myös, että toiminnan on oltava avointa. Euroopan komissio tekee joka toinen vuosi hankintojen kynnsarvojen tarkistamisen EU:n kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Hankintasopimusten kynnsarvot on sovellettava hankintoihin ja eri hankinnoille on määritelty omat kynnsarvot. (European Union 2024.) Viimeisin hankintojen kynnsarvo on määritetty 1.1.2024, jolloin kuntien hankintasopimusten osalta kynnsarvoksi tuli 221 000 euroa. Summa on ilman arvonlisäveroa

ja siihen sisältyy palvelut, tavarat ja suunnittelukilpailut. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2024a.)

Sekä kansalliset että EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat ilmoitetaan Hilmassa. Hilma on palvelu, jossa julkisen sektorin hankinnat voidaan ilmoittaa ja kilpailuttaa. Hankinnasta tehty ennakoitu arvo vaikuttaa, millaista menettelytapaa noudatetaan. Menettelytavan säätää hankintalaki. Molemmille menettelytavoille yhteistä on se, että hankinta on tehtävä tarpeeksi laajasti ja kilpailutus on tehtävä avoimesti. (Hilma 2021.)

2.3 Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta edistää viranomaistoiminnan tietoturvallisuutta, yhdenmukaisuutta ja digitalisointia. Laki tuli voimaan 1.1.2020. Tämä laki koskee viranomaisten tehtäviä, johon myös kunnat kuuluvat. Lain tarkoituksena on edistää tietojärjestelmien yhteentoimivuutta, tietoturvallista aineistojen hallintaa sekä tietoaineistojen tehokasta ja turvallista hyödyntämistä. Laissa säädetään teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä. Laissa korostetaan myös digitalisaation edistämistä. (Valtiovarainministeriö 2024.)

Lakia sovelletaan tietojärjestelmien ja tiedonhallinnan käyttöön silloin, kun tietoaineistoja käsittelevät viranomaiset (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 2019/906 § 1:3). Suunniteltaessa tietojärjestelmien käyttöönottoa, on arvioitava niihin kohdistuvat muutokset ja vaikutukset. Muutosten arvioinnissa on otettava huomioon tietovarantojen hyödynnettävyys ja yhteentoimivuus, kun muodostetaan ja käytetään tietoaineistoja. (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 2019/906 § 2:5.)

Laki auttaa varmistamaan, että julkisen hallinnon tietojärjestelmät ovat tehokkaita, turvallisia ja yhteentoimivia.

3 VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI

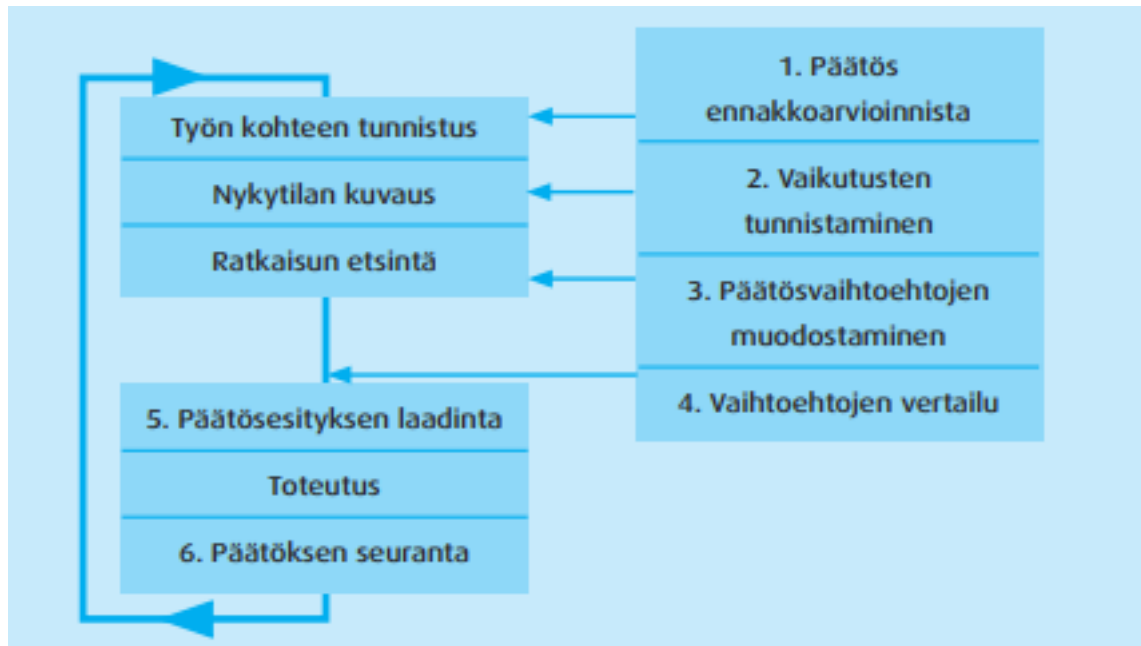
3.1 Mitä on vaikutusten ennakkoarviointi

Kuntaliiton suosituksen mukaan kunnallisessa päätöksenteossa vaikutusten ennakkoarvioinnilla tarkoitetaan etukäteen tehtyä vaikutusten arviointia päätösesityksiin ja tavoitteisiin (Sundquist & Oulasvirta 2011, 6). Kauppinen (2011, 24) puolestaan määrittelee vaikutusten ennakkoarvioinnin (impact assessment) olevan prosessi, jolla tunnistetaan seurauksia nykyisestä tai aiotusta toiminnasta, ja sen sisältö voi olla esimerkiksi taloudellinen, organisaatio tai ekologinen näkökulma.

Vaikutusten ennakkoarvioinnin tarkoituksena on tukea kuntien läpinäkyvää ja moniarvoista päätöksentekoa. Se auttaa jäsentämään sekä selventämään niin valmistelu- kuin päätöksentekotilannetta. Ennakkoarvioinnissa kuvataan tulevia vaikutuksia, myönteisiä ja kielteisiä sekä tehdään erilaisia ratkaisumalleja. Ennakkoarviointia pidetäänkin hyvänä työkaluna, jolla saadaan perustellusti esille yleiset tavoitteet, ja sen avulla pystytään osoittamaan erilaisten ratkaisujen hyödyt ja haitat. (Sundquist & Oulasvirta 2011, 12.)

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa on hyvä tarkastella vaikutuksia lyhyen ja pitkän ajan vaikutuksilla ja mahdollisimman tarkasti. Vaikutusten ennakkoarvioinnissa annetaan yleensä useampia vaihtoehtoja. Vaikutusten ennakkoarvioinnissa tulee vähintään kuvata nollavaihtoehto, jossa ei tapahdu muutoksia nykytilanteeseen. Nollavaihtoehtoon lisäksi voidaan esittää muita vaihtoehtoja vertailuun. Tilanteen mukaan nollavaihtoehto voi olla paras vaihtoehto tai osoittaa millaiseksi tilanne voi muuttua. Joka tapauksessa, kuvattaessa nollavaihtoehtoa, saadaan hyvä peruste ja tietopohja nykytilanteesta. (Sundquist & Oulasvirta 2011, 16.) Asioiden muuttamiseen nähden vaikutusten ennakkoarviointi on ennakoitiin verrattuna aktiivista toimintaa, jolla tietoisesti lievennetään negatiivisia tai toteutetaan positiivisia vaikutuksia (Kauppinen 2011, 25).

Ennakkoarviointi on yksinkertaistettuna kuusiportainen prosessi (kuvio 1), jonka valmistelija tekee mahdollisten asiantuntijoiden ja johdon kanssa yhteistyössä. Kuviossa 1 esitetyt vaiheet saattavat kulkea toisten vaiheiden kanssa eri tahtiin tai samanaikaisesti.

Kuvio 1. Vaiheet ennakoarvioinnissa ja sen liittyminen kunnalliseen päätöksentekoprosessiin (Sundquist & Oulasvirta 2011, 18)

Vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä tehdään aina päätös. Päätökset tehdään silloin, kun vaikutuskohde kohdistuu johonkin väestöryhmään tai luontoalueelle, jos sillä on vaikutuksia työntekijöihin tai johtamiseen. Merkittävä taloudellinen vaikutus on myös tilanne, jolloin vaikutusten ennakoarviointi tulee kyseeseen. (Sundquist & Oulasvirta 2011, 19.)

Vaikutusten ennakoarvioinnin tekoa vaikeuttaa se, että kunnissa ei ole yhtenäisiä ohjeita tai malleja niiden tekoon (Sundquist & Oulasvirta 2011, 13). Huomiotavaa on, että jokaisessa kunnassa on määritelty itse heille merkittävät asiat ja päätökset, joita päädytään tarkastelemaan vaikutusten ennakoarvioinnissa (Sundquist & Oulasvirta 2011, 7).

3.2 Mihin vaikutusten ennakoarviointia tarvitaan

Jos hankinnan tarvetta ei ole pohdittu tai kuvattu riittävästi ja riittävän huolellisesti tai palvelutasovaatimuksia, joita palvelulta halutaan ei ole kuvattu tarpeeksi, seuraa hankinnan epäonnistuminen lähes varmasti. Tärkeää on myös tuntea lainsäädännöt, jotka säätelevät hankintoja. Onnistuminen hankinnoissa perustuu kunnalliseen suunnitteluun ja valmistautumiseen jo ennen tarjouspyynnön tekemistä. Riittävät valmistelutyöt takaavat onnistuneen hankintaprosessin, missä ei

tarvitse pelätä prosessiviiveitä, markkinatuomioistuinta tai huonoa palvelun tarjoajaa. Hankintojen johtamisessa on todettu, että julkisella sektorilla hankintojen kehittämisen ja koulutuksen tarve olisi vielä suurempaa, kuin yksityisissä yrityksissä. Menestyksellä hankinta vaatii myös strategian tuntemista sekä hyvää taloudellista ja kaupallista otetta; ainoastaan lakipykälien tunteminen ei riitä. (Iloranta & Pajunen-Muhonen 2018, 82.)

Hankintojen tekemisessä tärkein työ tehdään jo ennen hankintaa vaiheessa, jossa määritellään tarve ja hankittavan asian kohde. Hankintaa pohditaan niin taloudellisten, erilaisten vaikutusten kuin toimittajamarkkinoiden näkökulmista. Tarpeen on myös harkita, hankitaanko kokonaisuus kerrallaan vai vain jokin tietty osa siitä. Hankinnan osittaminen on ostajalle paljon vaativampi hankinta. (Iloranta & Pajunen-Muhonen 2018, 252.)

Kunnilla kilpailutusprosessissa on kaksi intressiä. Löytää mahdollisimman edullinen vaihtoehto sekä yhteisten varojen rehellinen ja oikeudenmukainen käyttö. Tämän vuoksi on kilpailutusprosessi, jotta saadaan huomioitua kaikki vaihtoehdot ja päätös saadaan tehtyä kaikkien etujen mukaisesti. Ongelman tähän tuottaa se, että mitä monimutkaisempi palvelu on, sitä monimutkaisempaa on myös saatujen tarjousten vertailu. Jotta monimutkaisten tilanteiden syntyminen voidaan estää jo etukäteen, on olemassa hankintalainsäädäntö sekä erilaiset hankinnan menettelytavat. (Iloranta & Pajunen-Muhonen 2018, 255.) Näihin erilaisiin hankinnan menettelytapoihin lukeutuu myös vaikutusten ennakoarviointi.

Kauppisen (2011, 105) mukaan kuntien viranhaltijoilla ja luottamushenkilöillä on halua sekä valmiutta ottaa käyttöön uusia työkaluja ennakoarviointiin päätösten teossa. Hänen mukaansa tulevaisuus voidaan ottaa kunnissa haltuun.

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää yleisellä tasolla, millaisia ajatuksia kunnilla on jo tehdyn kuntatietojärjestelmän vaihdoksen sujumiseen ja tyytyväisyyteen sekä millaisia odotuksia ja haasteita kunnat olettavat mahdollisen kuntatietojärjestelmän vaihdoksen tuovan tullessaan. Tarkoituksena oli myös selvittää, onko kunnissa tehty, ja aiotaanko tehdä, mahdollisen kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä vaikutusten ennakoarviointia

Tavoitteena oli saada tuloksia, joista olisi mahdollisesti hyötyä ja tietoa, kun harkitaan kuntatietojärjestelmän vaihdosta. Opinnäytetyössä etsittiin vastauksia kysymyksiin, joita olivat:

- Millaisia haasteita ja hyvin sujuneita asioita on tullut vastaan kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä?
- Onko kunnissa tehty kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä vaikutusten ennakoarviointia?
- Millaisten asioiden oletetaan olevan haasteellisia tai menevän hyvin, kun harkitaan kuntatietojärjestelmän vaihdosta?
- Onko ennakoarvioinnista hyötyä, aiotaanko sellainen tehdä ja tehdäanko se itse vai ulkopuolisen toimijan toimesta?

5 MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS

5.1 Lähestymistapa ja kohderyhmän valinta

Tutkimuksen lähestymistapana oli määrällinen eli kvantitatiivinen kyselytutkimus. Menetelmän käyttö vaatii sen, että tiedetään valmiiksi, mitkä tekijät vaikuttavat asiaan, jota tutkitaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa eniten käytetty menetelmä tiedon keräämiseen on kyselylomake. (Kananen 2011, 12.)

Kyselytutkimuksen otantamenetelmässä päädyttiin harkinnanvaraiseen otantaan. Harkinnanvaraisessa otannassa valinta perustuu harkintaan, jolloin otanta ei tapahdu tilastollisin menetelmin. Harkinnanvaraisessa otannassa uskotaan perusjoukon edustuksen tulevan parhaiten esille. (Kananen 2011, 69.)

Suuremmilla kunnilla on oletettavasti enemmän resursseja sekä paineita kuntatietojärjestelmien kehittämiseen ja uusimiseen. Harkinnanvaraisella otannalla saavutettiin kuntia kaikista kokoluokista. Systemaattisella otannalla olisi tullut aakkosjärjestyksessä valittuna 20 alle 10 000 asukkaan kuntaa ja puolestaan koon mukaan järjestettynä 21 alle 10 000 asukkaan kuntaa. Näin ollen sekä systemaattisella että koon mukaisesti saaduilla otannoilla tulokset olisivat edustaneet pääasiassa vain pieniä kuntia.

Henkilöt, joille kysely lähetettiin, etsittiin kyselyyn valittujen kuntien internet-sivustoilta yhteystiedoista. Kyselyn vastaanottajaksi valittiin pääasiallisesti nimikkeistä paikkatietopäällikkö tai paikkatietoasiantuntija. Kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja kyselyn tulokset käsitellään sekä analysoidaan niin, että yksittäinen vastaaja ei ole tuloksissa tunnistettavissa. Kyselyn vastaukset hävitetään sen jälkeen, kun opinnäytetyö on arvioitu.

Kyselytutkimus lähetettiin 30 eri kokoiselle kunnalle. Kunnat valittiin niin, että ne jakautuivat tasaisesti ympäri Suomea. Lähestymistapana oli sähköposti, jossa oli saatekirje ja saatekirjeessä linkki kyselyyn. Saatekirje löytyy liitteestä 1 ja kyselytutkimuksen kysymykset liitteestä 2. Vastausaikaa annettiin kaksi viikkoa. Kysely oli auki 30.9.–13.10.2024 välisen ajan. Tämä oli ajankohdallisesti hyvä syk-

syllä, jolloin syyslomat eivät olleet vielä Suomessa alkaneet. Kyselyyn vastaamisesta lähetettiin muistutusviesti vielä ennen kyselyn päättymistä 9.10.2024. Muistutusviesti on mukana liitteessä 3.

5.2 Kyselytutkimuksen toteuttaminen

Tutkimusaineisto kerättiin kyselytutkimuksella. Kyselytutkimus toteutettiin sähköisesti Microsoft Formsilla, joka on Microsoft 365:n -sovellus. Kyselylomakkeen katsottiin soveltuvan tässä tutkimuksessa aineiston keruuseen hyvin, koska oltiin kiinnostuneita tutkittavien arvoista, asenteista, mielipiteistä ja kokemuksista (Tähinen, Laakkonen & Broberg 2020, 25).

Kyselylomakkeen rakenne muodostuu taustatiedoista ja tieto-osasta. Kyselyssä käytettiin erilaisten vastausvaihtoehtojen lisäksi 5-portaista Likert-asteikkoa. Asteikko määriteltiin välille 1–5. Vastausohjeita annettiin erilaisten kysymysten kohdilla, jolloin vastaajan ei tarvinnut pohtia, miten kysymykseen tulisi vastata. (Tähinen ym. 2020, 28–29.)

Kyselylomakkeessa on alussa neljä kysymystä, jotka ovat taustakysymyksiä ja tulevat kaikille vastattaviksi (kuvio 2). Tämän jälkeen kysely haarautuu sen mukaan, kuinka kauan kunnan kuntatietojärjestelmä on ollut käytössä sekä jatkossa vastausvalintojen yhteydessä. Haarautumiset näkyvät liitteessä 2 kysymysten yhteydessä. Vastausten mukaan pisimmillään kyselyssä on vastattu taustakysymysten jälkeen 14 kysymykseen ja lyhyimmillään kolmeen kysymykseen.

Kysely kuntatietojärjestelmän vaihdoksen vaikutusten ennakoarvioinnista

Tässä opinnäytetyön kyselyssä selvitetään tehdäänkö kunnissa kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä vaikutusten ennakoarvioinnista. Samalla selvitetään, millaisia kokemuksia kuntatietojärjestelmän vaihdokseen liittyy.

Kyselyssä kuntatietojärjestelmällä tarkoitetaan kuntarekisteriä ja paikkatietojärjestelmää.

Tietoa käsitellään opinnäytetyössä anonyymisti ja luottamuksellisesti. Kyselyn vastaukset hävitetään sen jälkeen, kun opinnäytetyö on arvioitu. Kyselyn vastaaminen vie noin 7 minuuttia.

* Pakollinen

1. Kunta, jossa toimitte?
Tieto käsitellään opinnäytetyössä anonyymisti ja luottamuksellisesti. *

Kirjoita vastaus

2. Onko kunnassanne käytössä *

yhden toimittajan kuntatietojärjestelmä

usean toimittajan kuntatietojärjestelmä

Kuvio 2. Kuvankaappaus tehdyn kyselytutkimuksen alusta

Kyselylomakkeessa oli mukana yhteensä kymmenen kysymystä, joissa oli erilaisia vastausvaihtoehtoja. Vastausvaihtoehtojen valinnan määrää oli rajoitettu kolmeen, jolloin vastaajan tuli valita aina enintään kolme tärkeimpänä pitämäänsä kysyttyä asiaa. Näissä kysymyksissä oli aina mukana avovastausmahdollisuus. Näin vastaaja pystyi lisäämään jo annettujen vaihtoehtojen lisäksi muun vaihtoehdon, jos annetut vaihtoehdot eivät tuntuneet sopivilta. Lopussa kyselylomake palasi jokaiselle vastattavaksi kohtaan, jossa voi antaa lisää tarkennuksia ja ajatuksia aiheesta. Viimeiseksi vastaaja hyväksyy annettujen tietojen käytön opinäytetyössä.

Kyselylomake esiteltiin kolmella henkilöllä. Esitellään arvioitiin muun muassa kyselylomakkeen toimivuutta sekä ovatko kysymykset toimivia ja sopivassa järjestyksessä. Esitellään tulikin ilmi, että saatekirjeeseen oli laitettava riittävän selkeästi, mitä kuntatietojärjestelmä tarkoittaa. Myös vastausten ohjeistukseen tuli tässä vaiheessa hyviä huomioita, esimerkiksi ohjeistusta, kuinka monta vastausta kyseessä olevaan kohtaan voidaan laittaa.

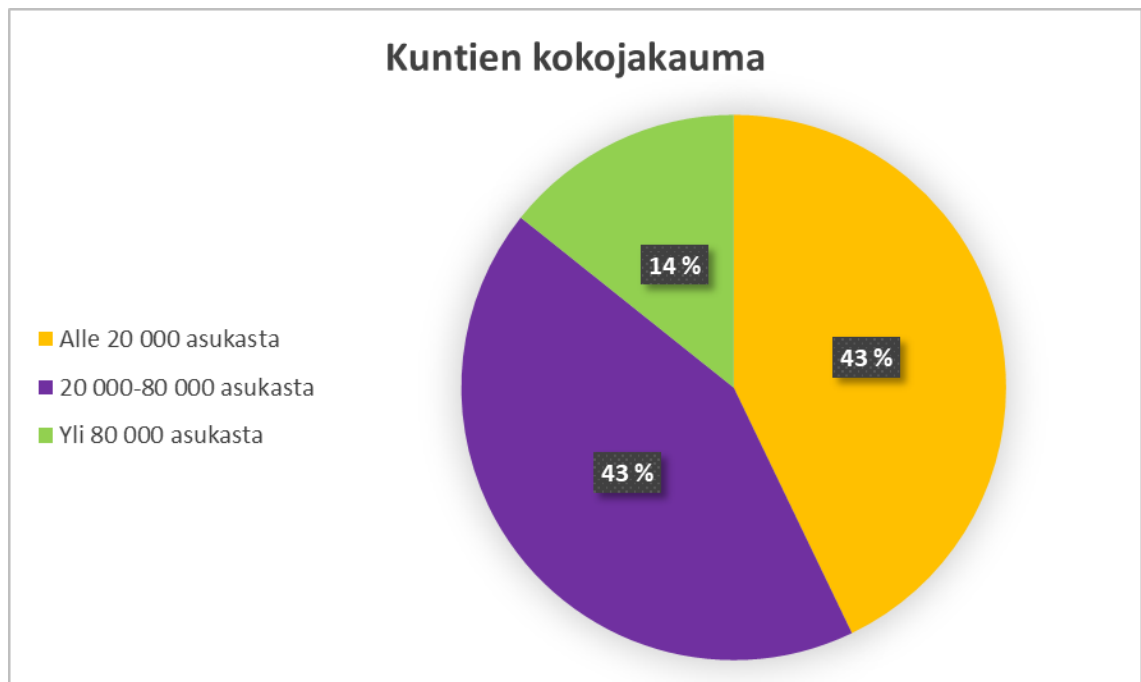
6 TULOKSET

6.1 Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot

Otoksena oli 30 kuntaa, joihin kysely lähetettiin. Vastauksia ensimmäisen viikon aikana tuli 10 kappaletta, ja muistutuksen jälkeen vielä neljältä vastaajalta lisää. Kyselyn vastausprosentti on 47 %. Kyselylomakkeen vastaamiseen käytettiin aikaa keskimäärin 7 minuuttia 40 sekuntia.

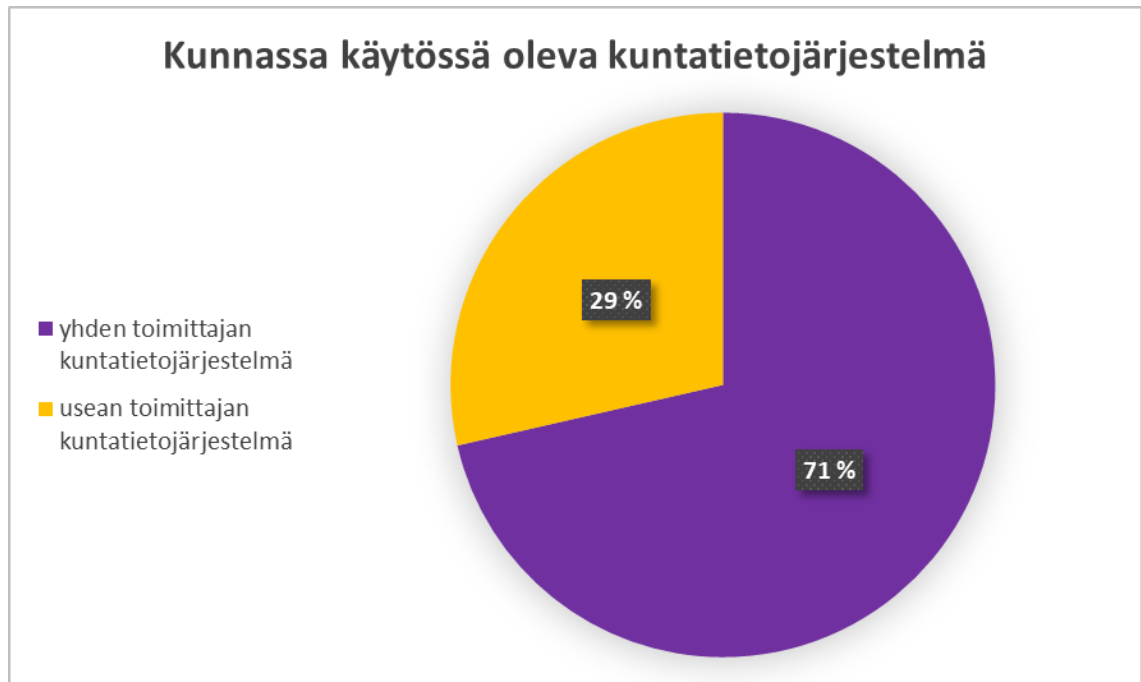
Kahdelta kunnalta tuli kyselylomakkeen sijaan vastaus sähköpostiin. Vastauksissa kerrottiin, että heillä ei ole kuntatietojärjestelmän vaihdos ajankohtaista ja heillä on useamman toimittajan järjestelmäkokonaisuus. Näitä vastauksia ei kuitenkaan oteta huomioon tuloksissa.

Kuviossa 3 näkyy, miten vastaajakuntien koot jakautuivat asukaslukumäärien mukaan. Eniten vastauksia tuli alle 20 000 asukkaan kunnista sekä 20 000–80 000 asukkaan kunnista. Vähiten vastauksia tuli yli 80 000 asukkaan kunnista.

Kuvio 3. Kyselyssä vastanneiden kuntien kokojakauma

Pääasiallisesti vastaajilla on käytössä yhden toimittajan kuntatietojärjestelmä. Vain pienemmällä osalla on usean toimittajan kuntatietojärjestelmä (kuvio 4).

Kuvio 4. Kunnassa käytössä olevien kuntatietojärjestelmien jakautuminen

Kyselyyn vastaajista suurin osa, 86 %, oli pääkäyttäjiä. Lisäksi vastaajista 7 % oli käyttäjiä muokkaus-oikeuksin ja 7 % katselu-oikeuksin. Vastauksista selvisi, että nykyiset kuntatietojärjestelmät olivat olleet 12 vastaajalla yli 10 vuotta käytössä ja kahdella alle 5 vuotta käytössä. Vastaajista kenelläkään ei ollut kuntatietojärjestelmää käytössä 5–10 vuotta.

6.2 Kuntatietojärjestelmä ollut alle 5 vuotta käytössä vastaukset

Yhtenä osana kyselyä haluttiin selvittää, millaisia kokemuksia kuntatietojärjestelmän vaihdoksesta on tullut. Siksi yhdeksi kyselytutkimuksen vastausryhmäksi valittiin alle 5 vuotta kuntatietojärjestelmäänsä käyttäneet. Vastauksia tähän kohtaan tuli vain kaksi, joten vastausten perusteella ei voi saada täysin luotettavaa kuvaa tilanteesta.

Ensimmäisenä haluttiin selvittää syitä, miksi kunta oli lähtenyt kuntatietojärjestelmän vaihdokseen (kuviokuva 5). Suurimpana syynä ilmeni, että järjestelmä ei vastannut tarpeita. Muiksi syiksi kerrottiin vanhan järjestelmän olleen liian suppea, vanhassa järjestelmässä ei ollut tarpeellisia työkaluja eikä vanhaa järjestelmää ollut koettu luotettavaksi tai se oli ollut epävakaa.

Kuvio 5. Syyt kuntatietojärjestelmän vaihdokseen. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Kysyttäessä, mitkä tekijät vaikuttivat uuden kuntatietojärjestelmän valintaan, vastattiin uuden järjestelmän vastaavan paremmin tarpeisiin ja järjestelmän kehitysnäkymät.

Yhtenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää mahdolliset haasteet ja hyvin sujuneet asiat kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä. Vaihdoksen sujumista ja tyytyväisyyttä sekä kuntatietojärjestelmään että järjestelmän toimittajaan pyydettiin arvioimaan neljällä erilaisella kysymyksellä. Kysymyksiin tuli vastata arvioimalla asteikoilla 1 = erittäin huonosti – 5 =erittäin hyvin. Kysymykset ja niiden vastauskeskiarvot näkyvät taulukossa 1.

Taulukko 1. Kuntatietovaihdoksen sujumisen ja tyytyväisyyden keskiarvot

Kysymys	Keskiarvo
Miten kuntatietojärjestelmän vaihdos sujui?	2,5
Vertailtaessa uutta ja vanhaa kuntatietojärjestelmää, kuinka tyytyväisiä olette uuteen kuntatietojärjestelmään?	4
Kuinka hyvin uusi kuntatietojärjestelmä vastaa tarpeitanne tähänastisten kokemusten perusteella?	3,5
Miten muutosprosessi sujui uuden järjestelmätoimittajan kanssa?	3

Suurimmiksi haasteiksi kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa mainittiin hankintaprosessi, tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen, uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto sekä käyttäjien osaaminen. Kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa parhaiten sujuneiksi asioiksi nostettiin uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto, käyttäjien asenne muutokseen, käyttäjien koulutus sekä hankintaprosessi.

Kysyttäessä jälkepäin tarkasteltuna; mitä olisi voitu tehdä toisin kuntatietojärjestelmävaihdoksen yhteydessä, painotettiin kolmea suurempaa kokonaisuutta. Vanhojen aineistojen siirto uuteen kuntatietojärjestelmään, keskusteluyhteyttä kunnan ja ohjelman toimittajan välillä sekä muutosjohtaminen ja prosessinjohtaminen. Tämä kysymys oli avoin vastaus, joten alla kysymykseen annetut vastaukset.

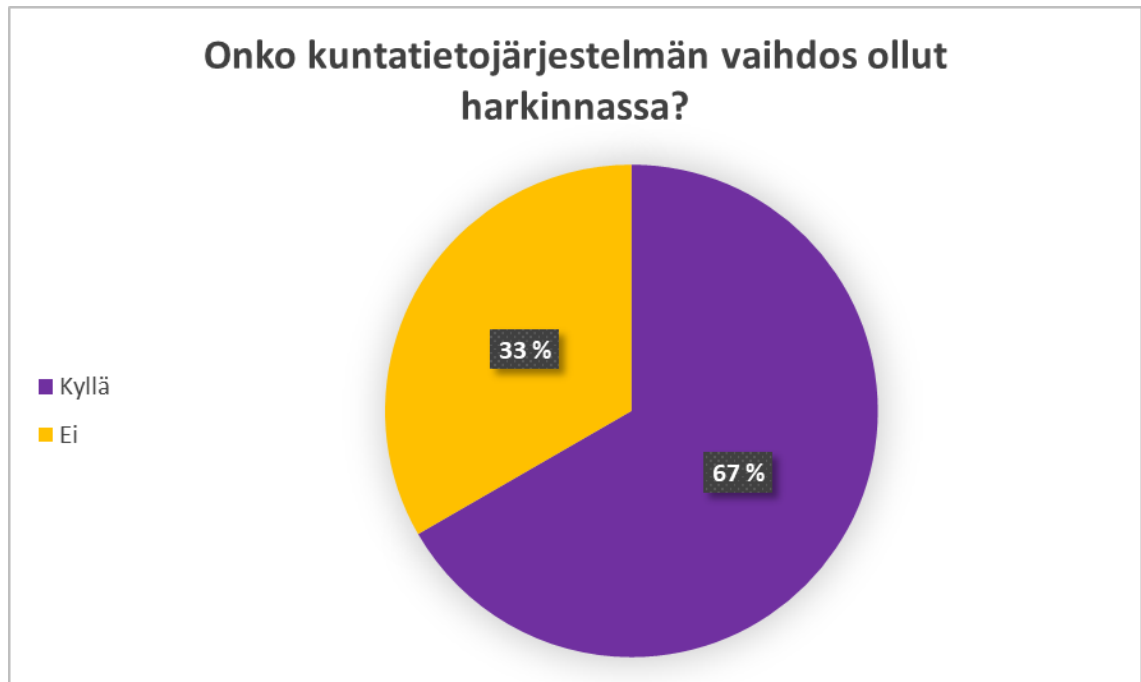
”Vanhojen aineistojen konvertointi uuteen ympäristöön olisi vaatinut suurempaa huomiota. Ongelmana oli keskusteluyhteyden puuttuminen järjestelmätoimittajaan. Emme aina ymmärtäneet, mihin mitäkin aineistoa on tarkoitus käyttää ja toisaalta meidän varoituksia aineiston laadusta ei aina huomioitu.”

”Muutosjohtaminen ja prosessin johtaminen olisi pitänyt paremmin hoitaa.”

Vastauksissa tuli selkeästi ilmi, että vanhojen aineistojen konvertointi uuteen ympäristöön ja muutoksen johtaminen olisivat vaatineet suurempaa huomiota, mitä niille oli kuntatietojärjestelmän vaihdosta tehtäessä annettu.

6.3 Kuntatietojärjestelmä ollut yli 10 vuotta käytössä vastaukset

Kyselytutkimukseen vastanneista vastaajista 12 vastasi, että kuntatietojärjestelmä on ollut yli 10 vuotta käytössä. Näistä 67 % on harkinnut kuntatietojärjestelmän vaihtamista ja 33 % ei ollut harkinnut vaihtoa (kuvio 6).

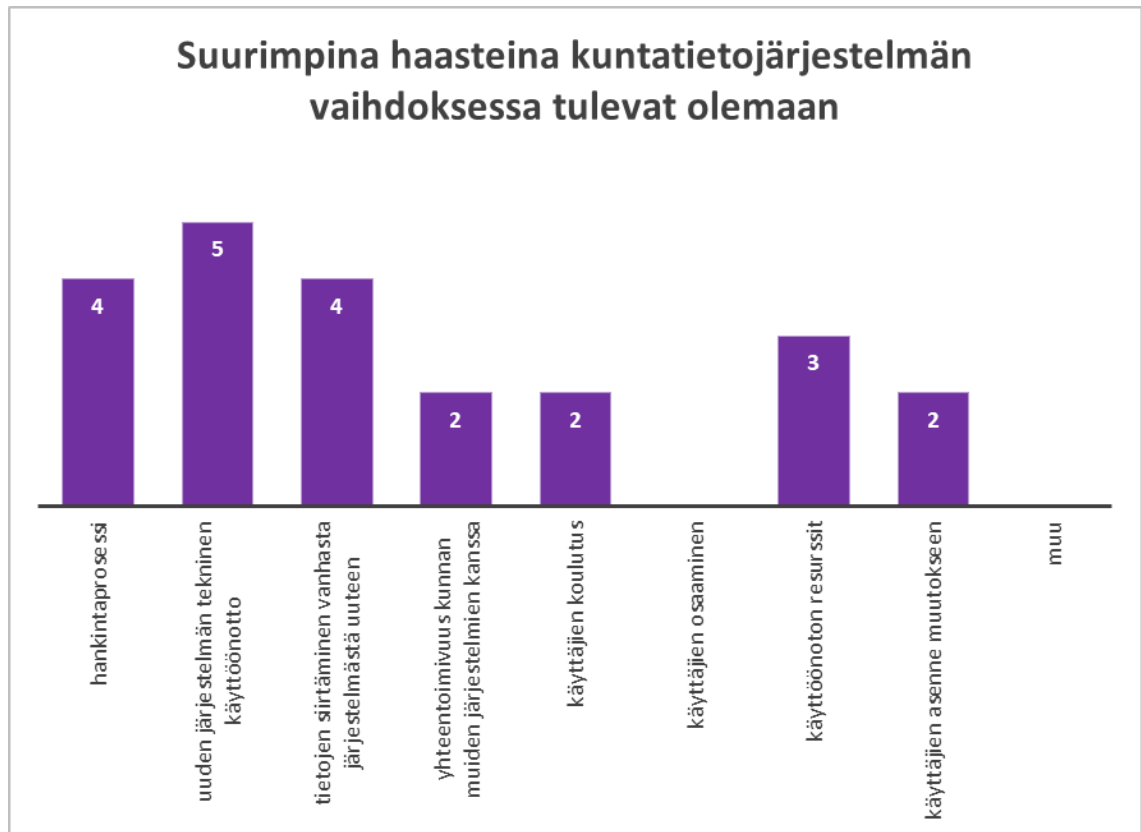
Kuvio 6. Kuntatietojärjestelmän vaihdoksen harkintaprosentit

Niille, jotka vastasivat harkitsevansa kuntatietojärjestelmän vaihtamista, annettiin jatkokysymyksiä. Heiltä kysyttiin myös vaihdokseen liittyviä syitä (kuvio 7). Tähän kysymykseen tulleet vastaukset hajaantuivat selkeästi eniten. Suurimmat syyt vaihdokseen olivat nykyisen järjestelmän vastaamattomuus tarpeisiin, järjestelmä ei ole yhteentoimiva muiden käytössä olevien järjestelmien kanssa ja järjestelmän vaihdoksella tavoitellaan kustannussäästöä. Muu kohtaan tuli kaksi vastausta, joihin annettiin lisätietoina: ”Ohjelmistokokonaisuuden uudelleenarviointi” ja ”Kilpailijoiden myyntihenkilöt kohdistavat markkinoinnin asioista tietämättömille”.

Kuvio 7. Syitä, joiden takia kuntatietojärjestelmän vaihtamista harkitaan. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Ennakkoon suurimmaksi haasteeksi kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa koettiin uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto. Seuraavaksi suurimmiksi haasteiksi koettiin hankintaprosessi ja tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen. Käyttäjien osaamista ei koettu haasteeksi, vaikka käyttäjien asenne muutokseen ja koulutus nousivat esiin haasteita pohdittaessa. Kuviossa 8 on esitetty kaikki kyselyn vaihtoehdot ja miten niihin on vastattu.

Kuvio 8. Vastaukset haasteisiin, joita kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa oletetaan tulevan. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Tutkimuskyselyssä kysyttiin myös, millaisten asioiden odotetaan sujuvan hyvin kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa. Tämä kuvastaa hyvin, millaisia ennakkoodotuksia järjestelmän vaihdoksesta on. Eniten vastauksia saivat kohdat, jotka olivat uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto ja käyttäjien koulutus. Näiden jälkeen käyttäjien osaaminen nousi esille hyvin sujuvana asiana. Kuviosta 9 näkee, miten muihin vastauskohtiin oli vastattu.

Kuvio 9. Asiat, joiden koetaan sujuvan hyvin kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Koska tutkimuskyselyssä kysyttiin syitä, miksi harkitaan kuntatietojärjestelmän vaihdosta, kysyttiin kyselyssä vastaavasti myös syitä, miksi kuntatietojärjestelmän vaihdos ei ole harkinnassa. Tähän tuli tasaisesti vastauksia pääasiassa kolmeen kohtaan. Kuntatietojärjestelmä vastaa kunnan tarpeita sekä sen koetaan olevan luotettava ja vakaa. Myös nykyisen järjestelmän päivitystä ja parantamista tarpeiden mukaan ilmoitettiin olevan yhtenä syynä, miksi vaihtaminen ei ole ajankohtaista. Yksi vastaus tuli myös kohtaan ”haluamme minimoida riskejä, esim. tietojen menetyksiä, ylimääräisiä kustannuksia, käyttökatoja, joita vaihdos saattaisi aiheuttaa”. Muihin kohtiin ei vastauksia tullut. Kaikki vastausvaihtoehdot ja vastaukset näkyvät kuviossa 10. Pääasiallisesti käytössä olevaan järjestelmään ollaan tässä vastaajaryhmässä tyytyväisiä tai ei haluta lähteä ottamaan riskejä, joita järjestelmän vaihdos voi tuoda tullessaan.

Kuvio 10. Syyt, miksi kuntatietojärjestelmän vaihtaminen ei ole ajankohtaista. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Kyselyn lopussa oli mukana avoin kysymys, jossa pyydettiin kertomaan lisää tarkennuksia ja ajatuksia kyselyn aiheesta. Vastauksia tähän kysymykseen tuli kuusi kappaletta. Vastaajista kahdella ei ollut harkinnassa kuntatietojärjestelmän vaihdosta. Vastauksissa tulee selkeästi ilmi, että prosessi on kallis ja aineiston siirrossa mahdolliset ongelmat huolestuttavat. Alla näiden kahden vastaukset.

”Kuntatietojärjestelmässämme on niin paljon sovellusosia käytössä, että paikkatiedot ovat hyvin kattavasti kerätty siihen. Järjestelmän vaihtamista ollaan joskus puolittain mietitty, sillä se on melko kallis. On kuitenkin havaittu, että jos vaihtaisimme järjestelmää, vastaavien osien hankinta, tietojen siirto ja kaikki muut siirtoon liittyvät asiat tulisivat vielä kalliimmiksi ja vaatisivat joko a) vielä lisäksi paljon rahaa konsulttityöhön siirron suorittamiseksi tai b) paljon henkilöstöresursseja sen suorittamiseen, joita ei ole. Siispä pitäydymme nykyisessä järjestelmässä. Lisäksi pääkäyttäjät pääsevät muokkaamaan ohjelmaa melko vapaasti, jolloin sitä voi kustomoida omiin tarpeisiin ja normaalikäyttäjät tietävät tämän ja osaavat pyytää muutoksia tarpeen mukaan.”

”Nykyinen järjestelmä ollut pitkään käytössä ja kaikki tiedot siellä tallennettu, mukaanlukien liikelaitoksen johtokartat. Kustannussyystä järjestelmän vaihdos pohdittu mutta konkreettisesti tutkittu. On iso ja kallis työ vaihtaa toimiva kokonaisuus.”

Lopuissa vastauksissa kuntatietojärjestelmän vaihdos oli harkinnassa, ja yhdessä vastauksessa kerrottiin uuden järjestelmän olevan käyttöönotossa. Näissä vastauksissa tuli esille, että vaihdos on tehtävä harkiten, kilpailutuksessa on otettava huomioon lakisääteiset velvollisuudet sekä siirtoprosessin monimutkaisuus. Seuraavassa nämä loput neljä vastausta.

”Kunnassamme käytössä oleva järjestelmä on kankea ja joskus on vaikeata saada apua järjestelmän kehittämiseen ohjelmistotoimittajalta. Järjestelmän vaihtaminen uuteen on myös harkittava tarkkaan, koska aineistojen siirtoprosessi ei ole aina yksinkertainen, koska aineistot eivät siirry ohjelmistosta toiseen mutkattomasti.”

”***** on tällä hetkellä menossa uuden järjestelmän käyttöönotto, joten vastaukset on annettu sen mukaan.”

”Käyttäjäroolina olen paremminkin kokonaisarkkitehti / asiantuntija kuin varsinainen pääkäyttäjä (en ole minkään ohjelmiston tai se osan varsinainen pääkäyttäjä, vaikka minulla on pääkäyttäjän oikeudet). Vaihdon harkintaa ja/tai olemassa olevien osien kehittämisen harkintaa tehdään osana ison kokonaisuuden kehittämistä.”

”Kuntatietojärjestelmän laajentaminen edellyttää kohdallamme järjestelmäkilpailuttamista. Mahdollisen järjestelmävaihdon taustalla ei siis ole varsinaisesti tyytymättömyys nykyiseen järjestelmätuottajaan, vaan lakisääteinen velvollisuus kilpailuttaa järjestelmä sen kokonaisuutta muutettaessa.”

Yhteenvetona voidaan todeta, että avoimissa vastauksissa korostuivat järjestelmän vaihtamisen monimutkaisuus, suuritöisyys ja kallis hinta. Tilanteesta kommentoitiin myös se, että käytössä oleva järjestelmä on kankea ja kehittämiseen on vaikea saada apua ohjelmistotoimittajalta. Toisaalta taas perusteltiin, miksi kuntatietojärjestelmän vaihdos ei ole ajankohtaista. Näitä syitä olivat muun muassa ohjelman muokattavuus, kattavat sovellusosat ja paikkatiedot. Vastauksissa todettiin myös, että käytössä olevan järjestelmän pitkäikäisyys vaikuttaa siihen, että työmäärällisesti vaihdos ei ole kannattavaa. Järjestelmän laajentamisesta oli maininta, että tässä tapauksessa se aiheuttaisi lakisääteisen velvollisuuden kilpailutukselle. Vastauksista ilmenee myös se, että kuntatietojärjestelmän vaihdosta on harkittu tai selvitetty, mutta siihen ei ole lähdetty lähinnä kustannussyiden tai prosessin raskauden takia.

6.4 Vastaukset vaikutusten ennakoarvioinnista

Opinnäytetyön yhtenä osa-alueena haluttiin selvittää, onko kunnissa käytössä vaikutusten ennakoarviointi osana järjestelmähankintaprosessia. Tätä kysyttiin kyselyssä kaikilta vastaajilta. Kuviosta 11 näkee vastausten jakautumisen. Kunnan maantieteellisellä sijainnilla ei ollut merkitystä vaikutusten ennakoarvioinnin tekoon.

Kuvio 11. Vaikutusten ennakoarviointi kunnan järjestelmähankintaprosessissa prosentuaalisesti

Kunnan koolla puolestaan oli merkitystä, tehdäänkö vaikutusten ennakoarviointi kunnan järjestelmähankintaprosessissa. Pienissä kunnissa oli enemmän en osaa sanoa vastauksia ja mitä suurempi kunta oli kyseessä vastattiin vaikutusten ennakoarvioinnin tehtävän järjestelmähankintaprosessin yhteydessä (kuvio 12).

Kuvio 12. Vaikutusten ennakoarviointi kunnan järjestelmähankintaprosessissa kuntien kokoluokkien mukaan. Pylväsdiagrammit havainnollistavat vastausten lukumääriä

Vaikutusten ennakoarvioinnista kysyttiin ryhmältä, jolla kuntatietojärjestelmä oli ollut käytössä alle viisi vuotta. Ensimmäinen kysymys oli: "Kuuluuko vaikutusten ennakoarviointi osana kuntanne järjestelmähankintaprosessia?". Tähän saatiin vastaus molemmilta vastaajilta. Toisessa vastauksessa vaikutusten ennakoarvioinnin ilmoitettiin kuuluvan osaksi kunnan järjestelmähankintaprosessia, ja toisessa ei. Seuraava kysymys oli: "Tehtiinkö ennen kuntatietojärjestelmän hankintaa vaikutusten ennakoarviointia?". Tähän tuli molemmista kieltävät vastaukset. Kysymykset olisivat vielä jatkuneet, jos vastaus olisi ollut myöntävä. Kysymykset olisivat olleet: "Miten vaikutusten ennakoarviointi tehtiin? Koettiin vaikutusten ennakoarviointi hyödylliseksi? Tukiko vaikutusten ennakoarviointi hankinnan käynnistämistä?". Näihin kysymyksiin ei saatu vastauksia, koska kumpikaan vastaajista ei ollut tehnyt vaikutusten ennakoarviointia.

Myös yli 10 vuotta kuntatietojärjestelmä käytössä olevien ryhmästä kysyttiin vaikutusten ennakoarvioinnista. Tähän tulikin enemmän ja monipuolisempia vastauksia (taulukko 2). Vastaajista 50 %, joilla kuntatietojärjestelmän vaihdos on harkinnassa, vastasi vaikutusten ennakoarvioinnin olevan kunnan järjestelmähankintaprosessissa mukana, 25 % vastasi, ettei ole. Loput 25 % vastanneista ei

osannut sanoa, onko vaikutusten ennakoarviointia mukana kunnan järjestelmähankintaprosessissa. Vastaajista, joissa kuntatietojärjestelmän vaihdos ei ole harkinnassa, 50 % vastasi vaikutusten ennakoarvioinnin kuuluvan kunnan järjestelmähankintaprosessiin ja 50 % ei osannut sanoa.

Taulukko 2. Vaikutusten ennakoarvioinnin kuuluminen kunnan järjestelmähankintaprosessiin prosentuaalisesti

Kuuluuko vaikutusten ennakoarviointi kuntanne järjestelmähankintaprosessiin?			
Kuntatietojärjestelmän vaihdos on harkinnassa, N=8		Kuntatietojärjestelmän vaihdos ei ole harkinnassa, N=4	
Kyllä	50 %	Kyllä	50 %
Ei	25 %	Ei	
En osaa sanoa	25 %	En osaa sanoa	50 %

Niiden kohdalla, jotka vastasivat harkitsevansa kuntatietojärjestelmän vaihdosta, jatkettiin kysymällä lisää vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä. 87 % vastasi aikovansa tehdä vaikutuksen ennakoarvioinnin, jos kuntatietojärjestelmän vaihdosta harkitaan (kuvio 13).

Kuvio 13. Vastausprosenttien jakautuminen vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä, jos kuntatietojärjestelmän vaihdosta harkitaan

Tutkimuksessa haluttiin tietää vastaajien mielipiteitä vaikutusten ennakoarvioinnin hyödyllisyydestä kuntatietojärjestelmän vaihdosprosessissa. Jokainen vastaaja vastasi vaikutusten ennakoarvioinnin olevan hyödyllinen työkalu hankintaprosessille, jos kuntatietojärjestelmän vaihdosta harkitaan. Vastaajat kokevat vaikutusten ennakoarvioinnin myös tukevan hankinnan käynnistämistä. Tämän jälkeen kysyttiin vielä, miten vaikutusten ennakoarviointi tehtäisiin. Vastaajista 57 % vastasi tekevänsä sen itse. Loput 43 % teetättäisi työn ulkopuolisen toimijan toimesta.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä vaikutusten ennakoarviointi on. Miten kunnat ottavat vaikutusten ennakoarvioinnin huomioon järjestelmä-hankintaprosessissaan, ja onko kunnilla millaisia odotuksia ja ajatuksia kuntatietojärjestelmän vaihdoksesta?

Alle 5 vuotta sitten kuntatietojärjestelmän vaihtaneita kyselyyn vastanneita oli vain kaksi, joten näistä vastauksista ei vielä voi tehdä sellaisia päätelmiä, jotta niistä voisi vielä vetää tiettyjä johtopäätöksiä. Vastauksista tuli selvästi kuitenkin esille se, että kuntatietojärjestelmän vaihdosprosessi on aikaa vievää, kallista ja vaatii paljon sekä kunnalta että järjestelmän toimittajalta. Näin ollen vaihdokseen valmistautuminen kannattaa tehdä huolella ja hyvissä ajoin jo ennen kilpailutuksen käynnistämistä. Tässä kohdin vaikutusten ennakoarviointi on oivallinen työkalu helpottamaan järjestelmä-hankintaprosessia.

Tarkasteltaessa kuntia, jotka ovat käyttäneet kuntatietojärjestelmäänsä yli 10 vuotta ja harkitsevat kuntatietojärjestelmän vaihdosta, voidaan todeta, että haasteet kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa painoutuivat hankintaprosessiin, uuden järjestelmän tekniseen käyttöönottoon ja tiedostojen siirtämiseen vanhasta järjestelmästä uuteen. Tämä on ymmärrettävää, koska työkalu, joka ei toimi kunnolla tai jossa on tiedot puutteellisesti tai väärin ei palvele ketään. Ristiriitaista on, että uuden järjestelmän teknisen käyttöönoton odotettiin sujuvan hyvin, vaikka tämä oli merkitty juuri aiemmin suurimmaksi haasteeksi. Tästä voisi päätellä, että ennalta pyritään ajattelemaan optimistisesti ja asioiden hoituvan hyvin. Positiivista oli huomata, että käyttäjien koulutuksen ja asenne muutokseen olivat myös asioita, joiden oletetaan sujuvan hyvin. Tämä on suuri luottamuslause järjestelmien käyttäjiä ja heidän osaamistaan kohtaan.

Kyselyn vastauksista ilmenee se, että vastaajilla, joille vaihdos on harkinnassa tai ajankohtainen asia, on selvästi tarkemmin tiedossa, onko vaikutusten ennakoarviointi osa kunnan järjestelmä-hankintaprosessia. Vaihdosta harkitsevien osalta vaikutusten ennakoarviointi kuuluu kyselyn mukaan 50 % vastanneiden

osalta kunnan järjestelmähankintaprosessiin. Kuitenkin 87 % vastanneista ilmoittaa aikovansa tehdä vaikutusten ennakoarvioinnin, jos kuntatietojärjestelmän vaihdoksen harkintaan lähdetään.

Kyselyyn vastaajat kokevat vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisen olevan hyödyllinen prosessi ja sen tukevan hankinnan käynnistämistä. Tämä on merkittävää ja tästä voidaan päätellä, että vaikutusten ennakoarviointi auttaa päätösten teossa. Vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisen ulkoistaisi lähes puolet vastaajista (43 %). Tämän perusteella voidaan päätellä, että vaikutusten ennakoarvioinnin tekeminen koetaan raskaaksi ja työlääksi prosessiksi, jolloin tekeminen on helpompi siirtää ulkopuoliselle toimijalle.

Tiivistetysti voidaan todeta, että vaikutusten ennakoarviointi on osassa kuntia jo pakollinen osa hankintaprosessia. Se on kaiken lisäksi oivallinen työkalu myös kuntatietojärjestelmän hankintaprosessin yhteydessä. Tämä vaatii kuitenkin oman resurssinsa.

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan suositella vaikutusten ennakoarvioinnin tekemistä, kun harkitaan uuden kuntatietojärjestelmän hankkimista. Vaikutusten ennakoarvioinnilla saadaan selville, miten kilpailutus vaikuttaa toiminnallisesti ja taloudellisesti. Näin saadaan mahdollisen muutoksen aiheuttama kokonaiskuva selville ja pystytään varautumaan jo ennalta mahdollisiin haasteisiin.

7.2 Luotettavuuden tarkastelu

Vehkalahden (2019, 44) mukaan vastausprosentti kertoo tutkimuksen luotettavuudesta. Jos vastausten määrä jää vähäiseksi, kärsii myös vastausten kattavuus. Hänen mukaansa vastausprosenttien määrän katsotaan olevan nykyään alle 50 % ja mitä pienempi vastausprosentti on, sitä huonompi otoksen edustavuus on. Kananen (2011, 72–73) katsoo, että postikyselyissä ja netissä tehtävissä kyselyissä suurimpana ongelmana on kyselyihin vastaamattomuus. Kananen mukaan 30 % vastausprosenttiin päästään ensimmäisellä kyselyllä, ja muistutuksen jälkeen vastausprosentti harvoin nousee yli 50 %.

Vaikka tämän tutkimuskyselyn vastausprosentti oli kohtalaisen hyvä 47 %, jakautui vastaukset kahteen osioon. Alle viisi vuotta kuntatietojärjestelmiä käyttäneitä

oli 14 % ja yli 10 vuotta kuntatietojärjestelmää käyttäneitä oli 86 %. Näin ollen alle viisi vuotta vastanneiden vastaukset eivät täysin ole vertailukelpoisia vastauksia, koska vastauksia oli varsin vähän. Myös 5–10 vuotta kuntatietojärjestelmää käyttäneiden vastauksia olisi ollut mielekästä saada, koska se olisi kertonut vaihdoksen jälkeisen tilanteen pidemmältä aikaväliltä.

Jotta vastauksia olisi saatu enemmän, kyselyn saatekirjeeseen olisi ollut hyvä lisätä heti alkuun erikseen tarkennuksia vastaajille kertomalla, että kyselyyn voi vastata, vaikka kuntatietojärjestelmän vaihdos ei ollut kyselyn hetkellä ajankoh- taista tai vastaajakunnalla on usean toimittajan järjestelmäkokonaisuus käytössä. Nämä tulivat saapuneissa sähköposteissa esille. Tämä tieto otettiin huomioon lähetettäessä muistutusviestiä kyselyyn vastaamisesta.

7.3 Jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimuksen kannalta olisi mielenkiintoista tehdä uusi kysely, jossa olisi useampi vastaaja alle 5 vuotta kuntatietojärjestelmän käyttäjäryhmässä sekä myös 5–10 vuotta käytössä olleiden ryhmässä. Tämä antaisi paremman kuvan kokonai- tilanteesta.

Mahdollisia tietoja vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä prosessina ja sen hyödyistä olisi mielenkiintoista saada lisää tietoa. Opinnäytetyötä tehdessäni esille tuli toistuvasti, että vaikutusten ennakoarvioinnista ei ole suoranaisesti mi- tään muuta ohjetta kuin Kuntaliiton tekemä suositus. Tälle olisi selvästi tarvetta.

LÄHTEET

Eskola, R. & Peltoniemi, H. 2011. Viherympäristön mittaustekniikka ja paikkatieto. Helsinki: Viherympäristöliitto.

European Union 2024. Julkiset hankinnat. Viitattu 27.10.2024 <https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/summary/public-procurement.html>.

Hallintolaki 6.6.2003/434. Viitattu 26.10.2024
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>.

Hilma 2021. Yleistä Julkisista hankinnoista. Mitä ovat julkiset hankinnat? 3.3.2021. Viitattu 27.10.2024 <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/info/yleista>.

Holopainen, M. 2015. Geoinformatiikka luonnonvarojen hallinnassa. Helsinki: Helsingin yliopiston metsätieteiden laitos.

Iloranta, K. & Pajunen-Muhonen, H. 2018. Hankintojen johtaminen: Ostamisesta toimittajamarkkinoiden hallintaan. Viides, tarkistettu laitos. Helsinki: Tietosanoma.

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2024a. Mikä on julkinen hankinta? Kynnysarvot. 12.3.2024. Viitattu 27.10.2024 <https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/kynnysarvot>.

– 2024b. Mikä on julkinen hankinta? Hankintojen periaatteet. 19.3.2024. Viitattu 27.10.2024 <https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/hankintojen-periaatteet>.

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kauppinen, T. 2011. Kuntien tulevaisuus haltuun: Ennakoarvioinnin soveltamiseen vaikuttavat tekijät lautakuntapäätöksissä. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Kontio, A., Kronström, S., Kumlin, A. & Mäki, L. 2017. Julkiset hankinnat: Käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kuntalaki 10.4.2015/410. Viitattu 26.10.2024
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1995/19950365>.

Kuntaliitto 2024. Pienten kuntien paikkatietominimi. Suositus 27.5.2024. Viitattu 10.11.2024
<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Pienten%20kuntien%20paikkatietominimi.pdf>.

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 9.8.2019/906. Viitattu 27.10.2024
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190906#L6aP28d>.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1397. Viitattu 26.10.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161397>.

Sanastokeskus TSK ry 2018. Geoinformatiikan sanasto (TSK 51). 4. laitos. Helsinki: Maanmittauslaitos. Viitattu 10.11.2024
<https://sanastokeskus.fi/tiedostot/pdf/GeoinformatiikanSanasto.pdf>.

Sundquist, S. & Oulasvirta, L. (toim.) 2011. Vaikutusten ennakoarviointi kunnallisessa päätöksenteossa. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. Viitattu 27.10.2024 <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2011/1418-vaikutusten-ennakoarviointi-kunnallisessa-paatoksenteossa>.

Tähtinen, J., Laakkonen, E. & Broberg, M. 2020. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. 2., uudistettu painos. Turku: Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos.

Valtiovarainministeriö 2024. Tiedonhallintalaki. Viitattu 27.10.2024
<https://vm.fi/tiedonhallintalaki>.

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 2.11.2024 DOI: 10.31885/9789515149817.

LIITTEET

- Liite 1. Kyselytutkimuksen saatekirje
- Liite 2. Kyselytutkimuksen kysymykset
- Liite 3. Muistutusviesti kyselytutkimuksesta

Liite 1. Kyselytutkimuksen saatekirje

Otsikko: Kyselytutkimus kuntatietojärjestelmän vaikutusten ennakoarvioinnista

Hei!

Olen Saara Tuukkanen ja opiskelen Lapin ammattikorkeakoulussa maanmittaustekniikan insinööriksi. Teen opinnäytetyötä vaikutusten ennakoarvioinnista liittyen kuntatietojärjestelmän vaihdokseen. Kyselyssä selvitetään kuntien tilannetta, tehdäänkö kuntatietojärjestelmän vaihdoksen yhteydessä vaikutusten ennakoarviointia. Samalla myös selvitetään, millaisia kokemuksia kuntatietojärjestelmän vaihdokseen liittyy.

Kyselyssä kuntatietojärjestelmällä tarkoitetaan kuntarekisteriä ja paikkatietojärjestelmää.

Kysely lähetetään 30 kuntaan eri puolille Suomea. Kyselyn tulokset käsitellään ja analysoidaan niin, että yksittäinen vastaaja ei ole tuloksissa tunnistettavissa. Kyselyn vastaukset hävitetään sen jälkeen, kun opinnäytetyö on arvioitu.

Kyselyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vie noin 7 minuuttia. Jos mielestäsi teidän organisaatiossanne on myös muita, jotka voisivat vastata kyselyyn, voitte välittää heille kyselyn vastattavaksi. Samasta organisaatiosta voi antaa useamman vastauksen.

Kysely on auki 30.9.-13.10.2024 välisen ajan. Linkki kyselyyn löytyy alta:

<https://forms.office.com/e/eP3XEEVsFm>

Kiitän avustasi opiskeluideni viimeisen vaiheen toteuttamisessa.

Aurinkoista syksyä toivotellen

Saara Tuukkanen
xxx-xxx xxxx
etunumi.sukunimi@edu.lapinamk.fi

Liite 2 1(5). Kyselytutkimuksen kysymykset

1. Kunta, jossa toimitte?

Tieto käsitellään opinnäytetyössä anonymisti ja luottamuksellisesti.

2. Onko kunnassanne käytössä

- yhden toimittajan kuntatietojärjestelmä
- usean toimittajan kuntatietojärjestelmä

3. Mikä on käyttäjäroolinne kuntatietojärjestelmässänne?

Valitse ensisijainen vaihtoehto.

- Pääkäyttäjä
- Käyttäjä muokkaus oikeuksin
- Käyttäjä katseluoikeuksin
- Käyttäjä raportointioikeuksin
- Testikäyttäjä

4. Kuinka kauan kunnan kuntatietojärjestelmä on ollut käytössä?

- Alle 5 vuotta (Siirtyy kohtaan 5.)
- 5–10 vuotta (Siirtyy kohtaan 19.)
- Yli 10 vuotta (Siirtyy kohtaan 19.)

5. Mistä syystä kuntatietojärjestelmän vaihdos on tapahtunut?

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.

- Järjestelmä ei vastannut tarpeitamme
- Järjestelmä oli vaikeakäyttöinen
- Järjestelmä oli liian laaja
- Järjestelmä oli liian suppea
- Järjestelmä ei ollut yhteentoimiva muiden käytössä olevien järjestelmien kanssa
- Järjestelmän vaihdoksella tavoiteltiin kustannussäästöä
- Järjestelmä ei ollut luotettava tai se oli epävakaa
- Järjestelmässä ei ollut tarpeellisia työkaluja
- Järjestelmän tuki päättyi tai tulee päättymään
- Muu

6. Mitkä tekijät vaikuttivat uuden kuntatietojärjestelmän valintaan?

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.

- Helppokäyttöisyys
- Yhteentoimivuus muiden käytettyjen järjestelmien kanssa
- Kustannukset olivat halvemmat

Liite 2 2(5). Kyselytutkimuksen kysymykset

- Uusi järjestelmä vastasi paremmin tarpeisiimme
  - Järjestelmän kehitysnäkymät
  - Tekninen tuki
  - Uusi järjestelmä on kuntamme teknisten vaatimusten mukainen
  - Muu
7. Kuuluuko vaikutusten ennakoarviointi osana kuntanne järjestelmähankintaprosessia?
- Kyllä
  - Ei
  - En osaa sanoa
8. Tehtiinkö ennen kuntatietojärjestelmän hankintaa vaikutusten ennakoarviointia?
- Kyllä
  - Ei (Siirtyy kohtaan 12.)
9. Miten vaikutusten ennakoarviointi tehtiin?
- Itse
  - Ulkopuolisen toimijan toimesta
10. Koettiin ko vaikutusten ennakoarviointi hyödylliseksi?
- Kyllä
  - Ei (Siirtyy kohtaan 12)
11. Tukiko vaikutusten ennakoarviointi hankinnan käynnistämistä?
- Kyllä
  - Ei
  - Muu
12. Miten kuntatietojärjestelmän vaihdos sujui?
Arvioi asteikoilla 1 = erittäin huonosti - 5 =erittäin hyvin.
13. Suurimpina haasteina kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa ovat olleet
Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.
- hankintaprosessi
  - uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto
  - tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen
  - yhteentoimivuus kunnan muiden järjestelmien kanssa
  - käyttäjien koulutus
  - käyttäjien osaaminen

Liite 2 3(5). Kyselytutkimuksen kysymykset

- käyttöönoton resurssit
- käyttäjien asenne muutokseen
- muu

14. Parhaiten järjestelmän vaihdoksessa sujui

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.

- hankintaprosessi
- uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto
- tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen
- yhteentoimivuus kunnan muiden järjestelmien kanssa
- käyttäjien koulutus
- käyttäjien osaaminen
- käyttöönoton resurssointi
- käyttäjien asenne muutokseen
- muu

15. Vertailtaessa uutta ja vanhaa kuntatietojärjestelmää, kuinka tyytyväisiä olette uuteen kuntatietojärjestelmään?

Arvioi asteikoilla 1 = erittäin tyytymättömiä - 5 =erittäin tyytyväisiä.

16. Kuinka hyvin uusi kuntatietojärjestelmä vastaa tarpeitanne tähänastisten kokemusten perusteella?

Arvioi asteikoilla 1 = erittäin huonosti - 5 =erittäin hyvin.

17. Miten muutosprosessi sujui uuden järjestelmätoimittajan kanssa?

Arvioi asteikoilla 1 = erittäin huonosti - 5 =erittäin hyvin.

18. Jälkeenpäin tarkasteltuna, mitä tekisitte toisin kuntatietojärjestelmävaihdoksen yhteydessä?

(Siirry kohtaan 29.)

19. Onko kuntatietojärjestelmän vaihdos ollut harkinnassa?

- Kyllä
- Ei *(Siirry kohtaan 27.)*

20. Kuuluuko vaikutusten ennakoarviointi kuntanne järjestelmähankintaprosessiin?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Liite 2 4(5). Kyselytutkimuksen kysymykset

21. Jos kuntatietojärjestelmän vaihdosta harkitaan, aiotteko tehdä vaikutusten ennakoarviointia?
- Kyllä
  - Ei (Siirtyy kohtaan 24.)
22. Jos vaikutusten ennakoarviointi tehdään, koetteko sen olevan hyödyllinen ja tukevan hankinnan käynnistämistä?
- Kyllä
  - Ei
23. Aiotteko tehdä vaikutusten ennakoarvioinnin
- itse
  - ulkopuolisen toimijan toimesta
24. Miksi harkitsette kuntatietojärjestelmän vaihtamista?
Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.
- Nykyinen järjestelmä ei vastaa tarpeitamme
  - Nykyinen järjestelmä on vaikeakäyttöinen
  - Nykyinen järjestelmä on liian laaja
  - Nykyinen järjestelmä on liian suppea
  - Nykyinen järjestelmä ei ole yhteentoimiva muiden käytössä olevien järjestelmien kanssa
  - Nykyisen järjestelmän vaihdoksella tavoitellaan kustannussäästöä
  - Nykyinen järjestelmä ei ole luotettava tai se on epävaka
  - Nykyisessä järjestelmässä ei ole tarpeellisia työkaluja
  - Nykyisen järjestelmän tuki päättyy tai tulee päätymään
  - Muu
25. Suurimpina haasteina kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa tulevat olemaan
Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.
- hankintaprosessi
  - uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto
  - tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen
  - yhteentoimivuus kunnan muiden järjestelmien kanssa
  - käyttäjien koulutus
  - käyttäjien osaaminen
  - käyttöönoton resurssit
  - käyttäjien asenne muutokseen
  - muu

Liite 2 5(5). Kyselytutkimuksen kysymykset

26. Kuntatietojärjestelmän vaihdoksessa odotamme erityisesti seuraavien asioiden sujuvan hyvin

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.

- hankintaprosessi
  - uuden järjestelmän tekninen käyttöönotto
  - tietojen siirtäminen vanhasta järjestelmästä uuteen
  - yhteentoimivuus kunnan muiden järjestelmien kanssa
  - käyttäjien koulutus
  - käyttäjien osaaminen
  - käyttöönoton resurssointi
  - käyttäjien asenne muutokseen
  - muu
- (Siirtyy kohtaan 29.)

27. Kuntatietojärjestelmän vaihtaminen ei ole ajankohtaista, koska

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa.

- nykyinen järjestelmä vastaa tarpeitamme
- nykyinen järjestelmä on helppokäyttöinen
- nykyisen järjestelmän kustannukset ovat sopivat
- nykyinen järjestelmä sopii yhteen muiden käytössä olevien järjestelmien kanssa
- käyttäjät ovat tyytyväisiä nykyiseen järjestelmään
- nykyinen järjestelmä on luotettava ja vakaa
- nykyistä järjestelmää päivitetään ja parannetaan tarpeiden mukaan
- haluamme minimoida riskejä, esim. tietojen menetyksiä, ylimääräisiä kustannuksia, käyttökatkoja, joita vaihdos saattaisi aiheuttaa
- muu

28. Kuuluuko vaikutusten ennakkoarviointi kuntanne järjestelmähankintaprosessiin?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

29. Tähän voitte laittaa lisää tarkennuksianne ja ajatuksianne aiheesta.

30. Hyväksyn annettujen tietojen käytön opinnäytetyössä.

Liite 3. Muistutusviesti kyselytutkimuksesta

Hei!

Haluaisin muistuttaa vastaamaan opinnäytetyöni kyselytutkimukseen. Vastausten kerääminen on tärkeä opinnäytetyöni onnistumisen kannalta ja jokainen vastaus auttaa minua saamaan kattavamman kuvan tutkimusaiheesta. Kyselyyn vastaaminen vie vain hetken. Voitte vastata kyselyyn, vaikka kuntatietojärjestelmän vaihdos ei olisi organisaatiossanne ajankohtaista tai teillä on useampi kuntatietojärjestelmä käytössä.

Kysely on auki 13.10.2024 asti.

Linkki kyselyyn:

<https://forms.office.com/e/eP3XEEVsFm>

Jos olet jo vastannut kyselyyn, kiitos ajastasi!

Syksyisin terveisin

Saara Tuukkanen